

2024-09-27
Ärendenummer
2118/2024

Utsänt till:
Medlemmarna i AG 14

Protokoll

från sammanträde med **AG 14 onsdagen den 25 september 10-16** hos Swerim i Kista.
Flera deltagare närvarade via Teams.

Närvarande	Ej närvarande
Joakim Hedegård	Achraf Nait Ali
Christina Vari	Andreas Nilsson
Elisabeth Öhman	Fredrik Johansson
Håkan Ekblad	Håkan Burén
Lalith Eklöv	Joel Andersson, HV
Björn Lindhe	Jonas Henrikson (fd. Kilsmark)
Jan Holmberg	Jörgen Persson
Joel Andersson	Kerstin Haraldsson
Marie Allvar Kärrbrant	Peter Olofsson
Morgan Jansson	Robert Löwinger
Ola Karlsson	Tom Ivarsson
Per Brännström	
Per-Erik Blom	
Johan Larsson	
Thomas Thulin	
Åsa Madonia	

1. Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkändes.

Mötesdeltagarna påmindes om, och godkände att rätta sig efter, riktlinjerna för konkurrensrättslig efterlevnad, se www.svets.se/samsyn

2. Genomgång av föregående mötesprotokoll (2024-03-20).

Protokollet godkändes och lades till handlingarna.

3. Medlemslistan, nya medlemmar

Nya medlemmar är Tomi Piippo från Cavitar Ltd, Håkan Ekblad från Veldi Kompetens och Marie Allvar Kärrbrant från Svetskommissionen. Johan Ankre har avslutat sin anställning hos Svetskommissionen och utgår ur AG14.

4. HFMI-behandling

Joakim Hedegård från Swerim pratade om HFMI under föregående möte och visade nu utrustning för High Frequency Mechanical Impact, som används på svetsens fattningskant för att förlänga svetsens livslängd i utmattningsbelastade konstruktioner. Med en liten insats från en operatör kan till exempel broar få avsevärt ökad livslängd. Det är passande att det är svetsaren som är operatören. Även kontrollanter och konstruktörer behöver lära sig vad detta är. Syftet med förevisningen är att väcka svetslärares intresse att utbilda elever i metoden. Hur kan detta föras ut på bästa sätt?

Flera frågor från mötesdeltagarna handlade om kostnad på utrustning och om det kan gå att hyra utrustning under utbildningsdagar. Det ställdes även en fråga om att koppla utrustning till befintliga svetssimulatorer. Det finns en efterfrågan redan idag

från kunder som efterfrågar operatörer som är certifierade. Joakim berättar att det finns utbildningsmaterial framtaget för att utbilda svetslärare men inget material till elever än. När material finns kan eventuellt Svetskommissionen formalisera en utbildning som kan ge elever någon typ av certifiering eller diplom. Joakim kommer eventuellt att söka medel för framtida projekt rörande detta. En presentation med kommentarer bifogas protokollet i bilaga 1.

5. IW-utbildning

a. Godkända utbildare

Listan över godkända IW-utbildare visas från svets.se

b. Diplomstatistik, IW

Åsa meddelar att det finns en viss eftersläpning i statistik från MZ och att siffrorna hittills från 2024 är bättre än vad som syns på svets.se.

Christina meddelar att det är låg arbetslöshet i norra Sverige och vissa andra utbildningar stänger ner på grund av lågt deltagande. Det är mycket politik kring utbildningsplatser. AF hoppas att de reguljära utbildningarna får ut fler och att det komplementet som AF tillför inte ska vara de som får ut flest till arbete inom industrin.

Rörsvetsutbildningen i Piteå läggs ner enligt Björn Lindhe. Enligt uppgift på grund av att utbildningen är för dyr. Regionala planeringsunderlag ska verka för att styra elever och utbildningsplatser mot arbetsmarknadens behov så att industriutbildningar inte läggs ner men systemet är trögt. Det är också en statusfråga enligt Per Brännström som menar att det är ett misshandlat yrke, ofta av branschen själv, med sliten utrustning och lågt stöd från produktionsledning.

c. Riktlinjer och kvalitetshandbok

IW-examinationsrutin håller på att uppdateras

Fråga från Ola Karlsson om behörighet för svetslärare. De ska väl bara få undervisa i de metoder som de har svetsarprovningar för? 135 behörighet och 136 behörighet är olika. Rykten florerar att det inte fungerar så i verkligheten. Det bör tas upp med revisorerna för att se vilka tolkningar som görs.

d. Rapporter från utbildarna

Gymnasieskola

Bessemerskolan i Sandviken: Johan och Per-Erik meddelar att de tagit in 24 elever mot tidigare 16. Det är ett högt söktryck och hög efterfrågan från branschen så de bygger ut. Utbyggnaden ska vara klar nästa år. Några företag har gått i konkurs så de håller tummarna att behovet kvarstår. Traversutbildning, skylift och truck ingår också i utbildningen.

Joel Andersson från Haninge berättar att de har ett bättre söktryck, däremot är det lite stressigare med ny ledning som räknar om faktorer. Branschen är med och det är en bra efterfrågan från dem.

Komvux

Yrkesvux rullar på hos Jan Holmberg i Lindesberg. Företagen skriker efter folk.

Morgan Jansson från Montico berättar om NY – en ny utbildning som kallas Nationell Yrkesutbildning. Den är på gymnasial nivå men drivs av Yrkeshögskolan. Utbildningen går mot IW-diplom och hela 30 elever har startat under hösten.

Ola Karlsson, Montico berättar om att utbildningen bedrivs med en blandning mellan Komvux och AU. Ca 50 går mot svets på alla utbildningar. Ronneby har hälften killar och tjejer på 10 elever. 4 går mot IW.

Veldi Kompetens har inget nytt att rapportera då Håkan Ekblad är nytillträdd.

Jan Holmberg meddelar att det saknas IW-skolor runt Örebro då de har elever i Lindesberg som pendlar ända från Laxå.

Arbetsmarknadsutbildning

Christina Vari från Arbetsförmedlingen berättar om att de är mitt emellan de två avtalen. Först upphandlades 27 orter sedan 9 + 7 orter. Sista stora orten är Stockholm som gått ett år extra på det gamla avtalet. Det är stora omställningar på AF med en ny generaldirektör och en ny arbetsmarknadsminister. AU-utbildningar kommer att finnas kvar men de ska också hänvisa till reguljära utbildningar. De har en bra dialog med leverantörerna. Alla leverantörer ska bjudas in till en tjänstedialog och inbjudan går ut i oktober. Kommunikationsavdelningen på arbetsförmedlingen gör kampanjer mot vissa utgångar. Christina ska försöka se till att svets tas med nästa gång. Dessa kampanjer når ut till många inskrivna.

Morgan tycker att det kan strula med starttillstånden vid upphandlingarna. Kan de förenklas? Kontakta Elisabeth på kansliet så ska det gå att lösa.

e. Övriga frågor IW-utbildning

En fråga för AG14 att ta ställning till är huruvida sista praktiska examinationen ska generera ett svetsarprövningsintyg. Det finns mallar att hämta från svets.se om företaget/skolan inte har egna. De skrivs ut av en auktoriserad examinator vilket alla IW-skolor ska ha tillgång till. (Behöver ej vara tredjepart). Elisabeth meddelar att det blivit diskussioner i den internationella arbetsgruppen för IW-riktlinjen på det senaste mötet. Vi i Sverige och flera andra länder tillämpar riktlinjen enligt Lars Johanssons rekommendationer, att det går lika bra att skicka med protokollet från övervakningen som ett svetsarprövningsintyg när diplom beställs. Lars har varit med och tagit fram riktlinjen. Andra länder menar att det är ett krav att sista praktiska examinationen ska generera ett svetsarprövningsintyg. Det är inte helt tydligt i IW-riktlinjen. Men i och med att riktlinjen kommer att revideras kan det komma att bli ett krav. Flera på AG14-mötet tycker att vi ska utfärda svetsarprövningsintyg från sista examination. Frågan förbereds inför beslut på nästkommande möte. Elisabeth skickar ut underlag innan mötet.

6. Eftergymnasiala utbildningar

a. Godkända utbildare

Listan över godkända utbildare visas från svets.se

b. Diplomstatistik

Diplomstatistik från svets.se visades.

c. Riktlinjer och kvalitetshandbok

Harmoniserade prov måste användas men ligger inte som underlag för godkännande av elever. Elisabeth berättar om att det finns upp emot 20 000 frågor i den internationella frågedatabasen och kvaliteten är inte bra. Alla frågor är på engelska och kräver översättning. Vid översättning så korrigeras frågorna så gott det går. IWE-utbildningen på KTH gör frågorna i övningssyfte. IW använder frågor från databasen men de är genomarbetade av examinationskommittén för IW.

d. Rapporter från utbildarna

Morgan Jansson Montico berättar om IWS-utbildningen där elva elever examinerade i våras. Tio deltagare är anmälda till hösten. IWS via Jönköping YH får en framflyttad start i december pga. för få godkända ansökningar.

Per Brännström, Svenska Elektrod berättar om ökat söktryck på IWS-kursen och ökad efterfrågan från industrin. De har haft fulla kurser i tre år. Det krävs ett aktivt arbete att få in elever och Per lägger ner ca 150 timmar per år i aktivt sökande efter

elever. Ola Runnerstam kommer att börja arbeta med utbildningen. Per upplever att det är en väldigt kompetensbrist hos eleverna som börjar kursen.

Björn Lindhe på Svetsakademin meddelar att de ställt in två utbildningsstarter på grund av för få sökande. Det gäller IWS och IWI. IWT-utbildningen har startat under hösen med åtta elever.

Joakim Hedegård, Swerim och IWE/IWT, berättar om att de upplevde en svacka efter Covid men att de börjar komma i kapp nu. Svets AK har som vanligt många elever men hela 22-24 elever går mot IWE! Rekordår!

Thomas Thulin berättar om Lernias IWS-utbildning i Trollhättan som har 14 elever. Den går på 80% distans via YH.

e. Övriga frågor

IWSD riktlinjen ses just nu över internationellt. Det kanske kommer att bli en kortare baskurs som har visat sig vara populärt i Tyskland men även i Sverige via Weld On Swedens egna kortare utbildning för svetskonstruktion.

7. Övrig nationell kompetensförsörjning

Bedömningarna av sökande till yrkesläroutbildning i Svetsteknik har två nya bedömare som är etablerade yrkeslärare från Svetskommissionens nätverk.

GY25 – Elisabeth berättade att de nya yrkesutgångarna inte riktigt blev som vi ville men under förutsättningarna som gavs så försökte vi påverka så mycket som det bara gick.

Projekt ASUS – Svetskommissionen har fått beviljat anslag för ett stort projekt som medfinansierat av Europeiska Socialfonden ESF. Elisabeth är projektledare och presenterade kort projektet inför en diskussion om upplevt kompetensbehov hos mötets deltagare. Projektets mål är att samla in information om företags behov av kompetens inom fogningsområdet och ta fram en kompetensförsörjningsplan. Från den planen kan ytterligare medel sökas för framtida insatser för att möta branschens kompetensbehov.

8. IIW/EFW-frågor

Ny revision av IAB-089 ska tas fram med start nu i höst. Elisabeth kommer skicka ut en förfrågan efter experter som kan bistå i arbetet.

Det kommer digitala diplom framöver. Diplomen kommer att ha en QR-kod för äkthetskontroll och giltighet.

9. Nya rutiner i Arbetsgruppsarbetet från Svetskommissionen

Svetskommissionens nätverksgrupp har beslutat att ordförande för arbetsgrupper ska väljas/väljas om var tredje år. Thomas meddelar att han inte vill ställa upp på ett omval för en ny treårsperiod. Elisabeth kommer att skicka ut en förfrågan om ordförandeskapet inför nästa möte. Ny ordförande väljs av gruppen.

Nätverksgruppen vill också att arbetsgrupperna ser över syfte och mål med sitt arbete. Vilka aktiviteter kan arbetsgruppen åstadkomma?

10. Övriga frågor

Per Brännström på Svenska Elektrod berättar om upplevd kompetensbrist på alla nivåer, både genom utbildningsverksamheten och i kontakt med företag i övrig verksamhet. Kravställning finns på företag. Boverket behöver ställa högre krav och ha fler kontroller. Det borde leda till att fler utbildar sig. Det förekommer uppgifter om att diplomerade agerar målvakter som IWS. Finns det ett maxantal företag en svetsansvarig kan ha ansvar för? Flera på mötet har fått uppgifter om att man ska vara en dag i veckan hos företaget man ansvarar för, men är det så? Denna fråga bör arbetas vidare med.

Jan Holmberg undrar över kortare YH-utbildningar – Vilka intagningskrav bör det vara på en YH-kurs mot IW-rör? Behovet finns av att kompetensutveckla svetspersonal men behöver sökanden ha IW-diplom på käl- och plåtnivå för att få gå YH-utbildningen? Kan de valideras mot IW på de lägre nivåerna? Denna fråga bör också arbetas vidare med.

Joakim Hedegård tipsar om haverirapporten från Gröna Lund – Läs gärna haverirapporten och ta upp den med era elever. Det framgår mycket tydligt hur brister i kompetens och kunskaper om regelverk kan leda till allvarliga haverier. Haverirapporten skickas ut till gruppens medlemmar som bilaga 2 till detta protokoll.

11. Nästa sammanträde

Teamsmöte tisdagen den 25 mars 2025 klockan 13–16

Vid protokollet
Elisabeth Öhman
Svetskommissionen

Justerat av
Marie Allvar Kärrbrant
Svetskommissionen